

Ondersteuning

Datum
09.04.2013

VOORJAARSNOTA 2013

Inhoudsopgave

	Pagina
Hoofdstukken	
1. Inleiding	3
2. Speerpunten van beleid	4
3. Relevante beleidsontwikkelingen en intensiveringen	10
4. Meerjarig financieel perspectief	16
5. Uitgangspunten begroting 2014	25

1. INLEIDING

Voor u ligt de voorjaarsnota 2013. Het startpunt van de budgetcyclus, die leidt naar de begroting 2014. De opzet is aangepast aan uw opmerkingen zoals die door het audit-comité zijn verwoord.

1.1 Ambities en bezuinigen

De afgelopen twee jaar stond het thema 'bezuinigen' centraal. Dat zal in de toekomst niet anders zijn: het meerjarenperspectief is niet gunstig met de aanhoudende verslechtering van het economische klimaat. Ook de toekomstige decentralisaties dragen daar aan bij met hun onduidelijke financiële consequenties. Ondanks deze trend is het fundament van onze gemeentelijke financiële huishouding gezond. We hebben met succes gekoerst op een sluitende begroting en daarbij ambities waargemaakt die passen bij ons als ontwikkelgemeente. Zoals de herinrichting van (het eerste deel van) het Kloosterplein, de renovatie van de sportparken, de realisatie van brede scholen, een 'gekanteld' Wmo-beleid, een energiezuinig gemeentehuis, een meer integrale benadering van veiligheid en handhavingsvraagstukken en het integraal beheer van de openbare ruimte.

1.2 Ontwikkelgemeente

In het besluitvormingsproces rondom de voorjaarsnota's voor 2012 en 2013 heeft de raad nadrukkelijk gekozen voor het scenario 'ontwikkelgemeente' als best passend bij onze gemeente. Dit scenario heeft ook dit jaar als leidraad gediend bij de besluitvorming voor bezuinigingsopties. Daarnaast en aanvullend is soms gekozen voor bezuinigingen uit de andere scenario's.

1.3 Speerpunten

In deze voorjaarsnota leggen we het accent op zes speerpunten voor de komende periode (hoofdstuk 2). Het debat over het beleid voor het komend jaar krijgt naar onze mening het beste vorm aan de hand van deze zes speerpunten. Het criterium voor deze keuze is dat het grote ontwikkelingen betreft met een impact die 'going concern' overstijgt. Deze speerpunten sluiten ook goed aan bij het scenario van ontwikkelgemeente, met name op de deelterreinen economische ontwikkeling, participatie, dienstverlening, volkshuisvesting en jeugd/onderwijs:

- intergemeentelijke samenwerking
- kanteling
- drie transities
- ruimtelijke zaken
- stimulering economie
- (nieuwe) dienstverlening

1.4 Overige onderwerpen

Daarnaast zijn er natuurlijk ook andere onderwerpen in deze voorjaarsnota die van groot belang zijn voor de voorbereiding op de begroting 2014. Deze hoofdzakelijk autonome ontwikkelingen leest u in hoofdstuk 3. Deze onderwerpen vragen om extra aandacht, hetzij beleidmatig, hetzij qua inzet van middelen. Het gaat daarbij zowel om zaken die met reguliere budgetten te maken hebben als om investeringen / mogelijke beleidsintensiveringen.

1.5 Actualisatie toekomstvisie

De actualisatie van de toekomstvisie voor onze gemeente - een traject dat gelijktijdig loopt met deze nota - is hier niet apart als speerpunt genoemd. Dit traject zal worden uitgevoerd zoals recent met u is afgesproken.

1.6 Meerjarig financieel perspectief en overige uitgangspunten

In hoofdstuk 4 vindt u het meerjarig financieel perspectief inclusief toelichting. Tot slot treft u in hoofdstuk 5 de (meer financieel technische) uitgangspunten van de begroting 2014.

2 SPEERPUNTEN VAN BELEID

2.1 Speerpunt intergemeentelijke samenwerking

In de achter ons liggende periode heeft u in het kader van intergemeentelijke samenwerking tien uitgangspunten geformuleerd. We hebben ook stilgestaan bij onze Goirlese identiteit: wat is ons 'DNA', waar staan we voor, wat willen koesteren of versterken. Daarvoor hebben we kaders geformuleerd, ontwikkelrichtingen aangegeven en er is stilgestaan bij de meerwaarde van samenwerken.

- **Samenwerkingsopties**

Uw raad besloot op 30 oktober 2012 om onze verkenning naar samenwerking te richten op de gemeenten Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Hilvarenbeek en Oisterwijk. Deze gemeenten passen naar onze overtuiging prima bij de geschetste kaders. Het zijn met Goirle vergelijkbare gemeenten qua schaal, karakteristiek, ligging en cultuur. Ze delen met ons een positie binnen Midden-Brabant en binnen het fluïde grensgebied tussen Hart van Brabant en de Baronie en als grensgemeente met België. De verdere uitwerking van samenwerkingsopties, met daarbij de mogelijke keuze voor een specifieke variant is een speerpunt voor de komende periode. We onderzoeken daarbij op welke dossiers en in welke mate deze samenwerking vorm kan krijgen.

- **Financiële consequenties**

Wij gaan ervan uit dat het werk dat in dit verband de komende jaren verricht zal worden niet tot veel meer kosten leidt. Mogelijk zijn extra budgetten noodzakelijk vanwege de afstemming tussen processen en de beheersing. Daar tegenover staat een nadrukkelijke verlaging van de kwetsbaarheid of juist meer 'body' waardoor we ook zwaardere of nieuwe taken gezamenlijk kunnen oppakken. Ook rekenen we op verhoging van de kwaliteit of minder meerkosten. Als de 'kosten voor de baten' uitgaan, komen wij hierop terug bij de raad.

2.2 Speerpunt kanteling

Het gedachtegoed van de Kanteling is uitgangspunt voor ons beleid op het gebied van welzijn en onderwijs. Centraal daarin staat het beroep op eigen kracht van burgers, hun social network en de maatschappij. De overheid biedt aanvullend goede algemene voorzieningen. Pas in de laatste instantie komen individuele vormen van ondersteuning of voorzieningen in beeld. Deze gedachte past prima bij onze gemeente vanwege de grote sociale cohesie in onze gemeenschap. Ook sluit zij goed aan bij het scenario van de ontwikkelgemeente.

- **Back to Basics**

In 2011 is de nota *'Back to Basics: De Nieuwe Koers'* vastgesteld met de principes van de Kanteling als basisingrediënt. In deze nota presenteren wij onze doelstellingen voor onderwijs en welzijn voor de periode 2012-2015. De nota bestrijkt de Wet maatschappelijke ondersteuning, sport en kunst & cultuur. In 2014 starten we met de evaluatie. De resultaten, gecombineerd met de ontwikkelingen van de transitie vormen input voor nieuwe uitvoeringsovereenkomsten in 2015.

- **Implementatie**

De uitvoering van Back to Basics en de kantelingsgedachte betekent een nieuwe, andere werkwijze voor gemeente en betrokken partners in het omgaan met (hulpvragen van) inwoners. Ook stelt de uitvoering hogere eisen aan de toegankelijkheid en kwaliteit van de collectieve voorzieningen. Immers, naarmate de kwaliteit hoger is, worden burgers én hun eigen kracht meer ondersteund. Dat maakt de stap naar 't Loket voor een (relatieve dure) individuele voorziening minder voor de hand liggend.

- **Kanteling in breed perspectief**

De toepassing van De Kanteling gebeurt meer en meer ook op andere terreinen. Het beheer van rotondes door ondernemers en het collectief particulier opdrachtgeverschap bij de Fonkelsteen zijn voorbeelden van burgers en ondernemers die taken van de overheid of van projectontwikkelaars overnemen. Het stimuleren van die eigen kracht en het durven overlaten van overheidstaken aan anderen biedt veel kansen.

2.3 Speerpunt transities: AWBZ, Jeugdzorg en Participatiewet

In de komende jaren komen drie grote veranderingen ofwel transities op de gemeente af: de invoering van de Participatiewet, de overheveling van begeleiding en verzorging uit de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) naar de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en de nieuwe Jeugdwet ofwel de transitie Jeugdzorg. Die overheveling of decentralisatie betekent een aanmerkelijk grotere verantwoordelijkheid in het sociale domein voor de gemeente. Dat brengt kansen met zich mee. Zo kunnen we de zorg en ondersteuning dichterbij de mensen maar ook in samenhang met elkaar organiseren. Dat ligt voor de hand omdat de doelgroepen en doelstellingen elkaar deels overlappen. Er is bijvoorbeeld een relatie tussen de dagbesteding (AWBZ-transitie) en de sociale werkvoorziening (Participatiewet). Naast deze samenhang tussen de transities is er ook een grote samenhang tussen de transities en overige gemeentelijke beleidsterreinen op sociaal en economisch gebied; zoals het gemeentelijk welzijnsbeleid (Back to Basics) en het economisch beleid (stimuleren werkgelegenheid).

- **Risico**

Er is echter ook sprake van een risico omdat met de invoering van de nieuwe taken ook een grote bezuiniging gepaard gaat. Het efficiënter organiseren van de zorg en ondersteuning is dus noodzakelijk. De vraag is echter of hiermee de bezuiniging gerealiseerd kan worden. Dit zal de komende jaren duidelijk worden. Als het budget, ondanks een efficiëntieslag, niet toereikend is, zullen er andere keuzes gemaakt moeten worden.

- **Ontwikkelgemeente**

De raad heeft in 2012 bij de Voorjaarsnota het ontwikkelscenario als uitgangspunt genomen voor toekomstige begrotingen. Overwegingen daarbij waren dat Goirle een dynamische en levendige gemeente moet blijven, dat er een sterke sociale infrastructuur is en dat Goirle aantrekkelijk moet blijven voor jongeren. Vanuit dat perspectief bezien ligt het voor de hand om de drie transities als speerpunt op te nemen. Dit zijn thema's waarop in ieder geval geïnvesteerd moet worden om er voor te zorgen dat Goirle toekomstbestendig is en blijft.

- **Drie transities, één toegang?**

In 2013 vindt besluitvorming plaats over de functie van 't Loket, gevolgd door de uitvoering daarvan in 2014. Cruciale vraag daarbij is of 't Loket als toegang dient voor alle transitiedoelgroepen, eventueel in combinatie met het Centrum Jeugd en Gezin (CJG). De besluitvorming vraagt overleg met alle betrokken instellingen; nieuwe taken vragen daarnaast ook om de ontwikkeling van nieuwe functieprofielen zoals generalist. Een andere factor die nadere uitwerking vraagt, is de verdeling tussen lokale en regionale taken. De wetgeving is hierover nog niet afgerond. Het is wel duidelijk dat naarmate 't Loket meer taken en organisaties bundelt, er meer ruimte nodig is voor huisvesting. Dit aspect neemt de gemeente mee in het onderzoek naar de verplaatsing van 't loket naar het CC Jan van Besouw. Tenslotte is het mogelijk dat er in de aanloopperiode extra middelen nodig zijn; we gaan er van uit dat die gedekt worden uit het budget dat het rijk in 2014 beschikbaar stelt voor de transities.

- **Transitie 1: AWBZ naar Wmo**

Op 11 december 2012 heeft de raad de keuzenota 'Begeleiding van AWBZ naar Wmo' vastgesteld met daarin richtinggevende keuzen voor deze transitie. Er is nog geen duidelijkheid over de precieze invulling van de nieuwe wet (Wmo). Wel geeft het regeerakkoord aan dat de transitie zowel begeleiding als verzorging betreft. Daarbij geldt voor begeleiding een korting van 25% en voor hulp bij het huishouden mogelijk een korting van 75%. De aanspraken op huishoudelijke hulp worden daarbij vervangen door een maatwerkvoorziening. Op zowel lokaal als regionaal niveau werkt de gemeente aan de implementatie van nieuwe taken. Regionale samenwerking richt zich op dit moment op de ontwikkeling van een screeningsinstrument (toegang), de ontwikkeling van een methodiek voor vraagverheldering (toegang) en resultaatsturing (verantwoorden en contracteren).

- **Transitie 2: Jeugdzorg**

De vaststelling van de lokale visie Jeugdzorg is gepland voor september 2013. Ook bij deze transitie werkt de gemeente intensief samen met de regio. Het betreft daarbij thema's zoals gereedschapskist, samenwerking,

organisatie en sturing en passend onderwijs. In het voorjaar van 2013 wordt het wetsvoorstel ingediend bij de Raad van State/Tweede kamer. Eind 2013 volgt de behandeling door de Tweede en Eerste Kamer waarna de wet op 1 januari 2015 in werking treedt.

- **Transitie 3: Participatiewet**

Op 1 januari 2014 is de invoering gepland van de Participatiewet, een samenvoeging van de Wet werk en bijstand, Wet sociale werkvoorziening (SW) en delen van de Wajong. Deze wet zal opnieuw een beroep doen op de flexibiliteit van de uitvoeringsorganisatie. Invoering van de wet loopt samen met een forse bezuiniging op het re-integratiebudget en op het SW-budget.

Regionaal en lokaal

Het arbeidsmarktbeleid heeft een regionale en lokale component. Regionaal werkt de gemeente samen in Hart van Brabant. Dit brengt investeringen met zich mee om zo co-financiering mogelijk te maken; hetzij vanuit de provincie, hetzij vanuit het Europees Sociaal Fonds (ESF).

Activerend arbeidsmarktbeleid

Lokaal zetten we in op een activerend arbeidsmarktbeleid. Dat past ook bij het scenario van Goirle als ontwikkelgemeente. De urgentie is groot: de werkloosheid loopt sterk op. Zo is in Goirle de werkloosheid met 52% gestegen in een jaar tijd, van 399 personen naar 607 personen. Het regionaal stijgingspercentage ligt op 33%, van 11.671 naar 15.534 personen (Bron UWV regionale arbeidsmarktinformatie, februari 2013).

Koppeling economisch beleid en arbeidsmarkt

We koppelen het economisch beleid meer dan voorheen aan arbeidsmarktbeleid. Zo stimuleren en ondersteunen we lokale ondernemers om werkzoekenden werk(ervaring) of stage aan te bieden. We organiseren startersbeurzen met stageplekken voor schoolverlaters. De nieuwe aanbestedingswet biedt mogelijkheden om aanbestedingen te combineren met kansen voor werkzoekenden. Daarnaast gaan we directer het gesprek aan met werkzoekenden. De komende jaren trekken we extra middelen uit voor projecten en ideeën die lokaal of regionaal werkgelegenheid stimuleren. In hoofdstuk 3, bij programma 6 wordt rekening gehouden met een extra budget voor een periode van drie jaar van jaarlijks € 100.000,00 voor activerend arbeidsmarktbeleid.

2.4 Speerpunt ruimtelijke zaken

In het ontwikkelscenario is als uitgangspunt opgenomen dat Goirle een dynamische en levendige gemeente moet blijven met voldoende voorzieningen voor jong en oud. De afgelopen jaren laten zien dat het mogelijk is om ontwikkelingen te stimuleren. Zo wordt er - ondanks de stagnatie op de woningmarkt - volop gebouwd in Goirle. In Boschkens-West staan de eerste woningen er en in Riel zijn de Koningshof en Vier Kwartieren III daar geslaagde voorbeelden van. Ook op de Frankische Driehoek en aan het Van Hogendorpplein zijn nieuwe woningen gekomen. Verder is de eerste fase van het Kloosterplein in 2012 succesvol afgerond waardoor de huiskamer van Goirle nu met recht als zodanig gebruikt kan gaan worden. Om op deze weg verder te gaan staat er echter nog het nodige te gebeuren.

- **Wonen**

In 2014 start de bouw van de eerste woningen in Heisteeg en begint de volgende fase in Boschkens-West. Daarnaast gaan we verder met de projecten die geprioriteerd zijn voor de periode 2016-2020. Speciale aandacht is nodig voor levensloopbestendige woningen en/of woningen die geschikt zijn voor zorg. Eind van 2013 stelt het College hierover een beleidsnotitie vast als uitwerking van de Woonvisie. Duidelijk is wel dat nieuwbouw alleen niet in de verwachte behoefte voorziet. Daarom zijn aanvullende stimuleringsmaatregelen noodzakelijk om bestaande woningen geschikt te maken. Bijvoorbeeld via algemene voorlichting of in de vorm van een woonadviseur die mensen adviseert over levensloopbestendig verbouwen van hun woning.

- **Afronding centrumplan**

Het centrum vormt het kloppende hart van onze gemeente. In het centrum resteren nog een paar laatste zaken die nog niet zijn opgepakt. De hoek Kalverstraat-Tilburgseweg is daarvan natuurlijk het meest in het oog springend. De grote vraag is daarbij of de parkeergarage inderdaad uitgebreid gaat worden en zo ja, of dat door de gemeente zal worden gefinancierd. In het belang van het vlot trekken van de bouwmogelijkheden op deze locatie, het belang van een levendig centrum, en in het belang van het op de lange termijn oplossen van de parkeerdruk in het centrum pleit er veel voor dat de gemeente hier een (forse) investering gaat doen ondanks dat er de komende jaren verdere bezuinigingen op ons afkomen. De kansen hier zijn immers groot en het belang van een bruisend centrum voor heel Goirle zo evident dat dit serieus overwogen moet worden. Daarnaast rest nog de herinrichting van de Tilburgseweg (tussen Kalverstraat en Molenstraat) met daarbij de vraag of dit een technische herinrichting moet zijn of een upgradering en aansluiting qua uitstraling aan de Hovel. In dat laatste geval zal extra budget nodig zijn.

Van belang is om op te merken dat voor het gedeelte van de Tilburgseweg dat ligt tussen de Kalverstraat - Dorpstraat en de St. Janstraat - Molenstraat slechts rekening is gehouden met alleen technische herinrichting. In de begroting 2013 is immers een krediet opgenomen om de voorbereiding hiervoor te starten. Indien ook voor deze gedeelten van de Tilburgseweg een upgradering noodzakelijk wordt gevonden, is hier een nadere studie voor nodig, overleg met de winkeliers en extra budget. Vanuit het belang van het speerpunt stimulering van de economie ligt het zonder meer voor de hand om deze exercitie te doen, ook al betekent het vertraging van de herinrichting. Het College is voornemens dit te gaan doen. In dat geval zal het voorbereidingskrediet hiervoor gebruikt kunnen worden. Nu kan nog niet ingeschat worden of dit voorbereidingskrediet toereikend is.

2.5 Speerpunt stimulering economie

De ambitie van onze gemeente, zoals ook spreekt uit het ontwikkelscenario is hoog. Voldoende werkgelegenheid, een bruisend dorp met goede winkels, mogelijkheden voor recreatie en aantrekkelijke woningen: die elementen maken onze gemeente nu en in de toekomst een aantrekkelijke woonplaats. Ook hier is het uitgangspunt van de kanteling van kracht dat in eerste plaats bedrijven en burgers zelf kansen zoeken en problemen oplossen. Daarnaast ligt er echter een belangrijke rol voor de gemeente om met gerichte interventies te ondersteunen en te stimuleren.

- **Dynamiek in Hart van Brabant - spin off voor Goirle**

Op het gebied van Leisure (uitvoering van de leisurekansenkaart) dienen zich nieuwe kansen aan, waarbij samenwerking in de regio Hart van Brabant en met Midpoint belangrijk is. Onze gemeente maakt bewuste keuzes in de kansen die 'leisure' biedt: we hebben bijvoorbeeld een viertal locaties aangewezen voor ontwikkeling op passende schaal. Dat is een goede aanvulling op de Efteling en de Beekse Bergen, en nog twee toekomstige toeristische trekkers van die omvang waar de regio zich sterk voor wil maken. Ook de groeiende behoefte aan kleine, rustige campings en hoogwaardige verblijfsrecreatie biedt perspectief voor ondernemers, inclusief horeca. Met name bij de Kempische Landgoederen liggen kansen om te komen tot een dekkend netwerk van voorzieningen. Daarbij houden we oog voor een kansrijke koppeling tussen centrum en buitengebied. Ook betrekken we natuureducatie als belangrijk ingrediënt van ons leisure-aanbod. Waar nodig denkt de gemeente actief mee en treft stimuleringsmaatregelen op basis van cofinanciering.

Uitgangspunt bij de ontwikkeling en stimulering van leisure: we koesteren onze cultuurhistorische en landschappelijke waarden: die vormen immers ons 'leisure-kapitaal', evenals de beleving van natuur, stilte en rust. Uit het positioneringsonderzoek zijn deze peilers naar voren gekomen als sterke punten voor Goirle.

- **Stimulering lokale economie**

Een bloeiende lokale economie is noodzakelijk om als ontwikkelgemeente aantrekkelijk te zijn, om te wonen en te werken. Een van de meeste succesvolle initiatieven van de afgelopen jaren is het instellen van de BIZ in het centrum. De daaraan verbonden centrummanager zoekt actief naar oplossingen voor de leegstand van het centrumgebied (De Hovel-Tilburgseweg). Om hem te ondersteunen benutten we de ruimte in het bestemmingsplan

maximaal. Ook onderzoeken we hoe perifere detailhandel zo veel mogelijk ontmoedigd kan worden en vestiging in het centrum gestimuleerd. Eventuele planologische schade die daaruit voort zou kunnen vloeien (bijvoorbeeld planschadeclaims) vormt daarbij uiteraard een afwegingscriterium.

Werkgelegenheid behouden vraagt om creatieve oplossingen en samenwerkingsverbanden; bijvoorbeeld met partners als onderwijsinstellingen of andere sociale werkgevers zoals Amarant. Samen met hen creëren we mogelijkheden via de Participatiewet. Het begeleiden van bestaande en nieuwe ondernemers is essentieel. Zo stimuleren we ondernemerschap in het kader van de wet Bijzondere Bijstand Zelfstandigen (Bbz). Of zetten instrumenten in als budgetcoaching. Of voorkomen we door vroegtijdig contact dat ondernemers terecht komen in uitkeringsituaties en helpen we uitkeringsgerechtigden naar werk. Samenwerking met regio - met name met Tilburg - ligt hierbij voor de hand.

Ook op het gebied van het bedrijventerreinen kiezen we als gemeente voor een actieve en faciliterende opstelling. Bijvoorbeeld via stimuleringsbijdragen of extra ambtelijke capaciteit ter ondersteuning van lokale initiatieven en de diverse samenwerkingen. Een dergelijke pro-actieve werkwijze – zeker in deze tijd – is noodzakelijk voor een ontwikkelgemeente.

Uitbreiding van de financiële en ambtelijke capaciteit op het gebied van economische zaken (inclusief recreatie en toerisme) is noodzakelijk om initiatieven te ondersteunen die de plaatselijke economie en werkgelegenheid aanjagen. Wij willen - voorlopig voor een periode van 3 jaar - budget in te zetten van jaarlijks € 75.000,00 (voor stimuleringsfonds Economische Zaken en ambtelijke uitbreiding van 0,5 fte).

2.6 Speerpunt (nieuwe) dienstverlening

Inwoners zijn in het algemeen tevreden over onze dienstverlening. Dat blijkt uit verschillende onderzoeken (onder andere Waarstaatjegemeente, klanttevredenheidsonderzoeken burgerzaken en Wmo,). We kiezen echter voor meer focus in onze doelstellingen voor de komende jaren. Dat doen we door onze ambities duidelijk te benoemen en die als vertrekpunt te nemen voor concrete acties en doelstellingen.

• Onze ambities

1. Wij staan dicht bij de burger en wij leveren meer maatwerk als dat nodig is; we zoeken onze inwoners en bedrijven/instellingen vaker op, gaan gesprekken met hen aan en doen dat vaker op momenten waarop het hen uitkomt;
2. Wij doen niet alles, maar wij helpen burgers graag (verder) op weg. Burgers kunnen namelijk veel meer zelf, net zo goed of beter. We stimuleren burgers om meer initiatief te nemen; wij katalyseren die initiatieven of ondersteunen deze;
3. We leggen ons toe op betere toegankelijkheid van die kanalen die burgers graag benutten en brengen daarop focus aan. We optimaliseren onze digitale kanalen en stimuleren inwoners de 24-uurs of digitale kanalen te gebruiken, maar blijven bereikbaar (al dan niet beperkter) langs alle kanalen;
4. We zijn opener en transparanter; we zijn meer aanspreekbaar op de te behalen resultaten (en de monitoring daarvan/controle daarop), we werken meer op basis vertrouwen en doen ons werk integraler; zowel in- als extern. Onze burgers kunnen rekenen op een beter te volgen en meer integrale dienstverlening.

• Uitwerking

De ambities zijn ons richtsnoer voor te formuleren doelstellingen en de daaraan gekoppelde maatregelen en acties. Dit proces is in gang gezet. De volgende activiteiten zijn gepland:

1. We starten in 2013 en 2014 met het digitaliseren van werkprocessen. De kosten kunnen deels uit bestaande daarvoor bestemde middelen gedekt worden (denk aan de middelen voor het realisatieplan Andere Overheid); in andere gevallen loopt dit via de normale begrotingscyclus;

2. Om integraal werken mogelijk te maken starten we met de invoering van 'zaakgericht werken'. Bij zaakgericht werken is het 'de zaak' die de verbinding tussen de klanten en de medewerkers tot stand brengt. Alles wat voor een zaak van belang is, wordt (digitaal) bij elkaar bewaard, onafhankelijk van de vraag door wie of waar er aan deze zaak gewerkt wordt. De winst is voor de klant: transparante en integrale dienstverlening. Zo kan de klant zijn zaak zelf volgen.
3. Invoering van een digitaal afsprakensysteem bij Burgerzaken, waardoor onze dienstverlening beter aansluit bij de wensen en behoeften van inwoners.
4. Het sluitstuk van zaakgericht werken is digitale archivering. In het begrotingsjaar 2014 komen wij met concrete plannen voor het invoeren, implementeren, uitrollen van zaakgericht werken, ondersteund door een zaakstelsel. Voorafgaand, medio 2013 stellen we hiervoor een plan van aanpak vast. Een en ander zoals reeds is toegezegd in relatie tot het digitaliseren van het archief.
5. Het traject om onze dienstverlening te verbeteren en daarin meer focus aan te brengen pakken we met de 'eigen organisatie' op. Daar waar een steuntje in de rug nodig is, bijvoorbeeld vanwege expertise of als het gaat om het creëren van een andere mindset, een andere manier van werken (denk aan het Nieuwe Werken), kan inzet van derden nodig zijn.

3 RELEVANTE BELEIDSONTWIKKELINGEN EN INTENSIVERINGEN

In aanvulling op de genoemde speerpunten en de daarbij genoemde investeringen (al dan niet uitgedrukt in geld), voorzien wij nog een aantal andere relevante beleidsontwikkelingen en intensiveringen waarvoor geld nodig is. Het kan daarbij gaan om autonome ontwikkelingen, maar ook om ontwikkelingen die nauw aansluiten bij het ontwikkelscenario. Daarbij is de volgorde van de programma-indeling aangehouden.

3.1 Programma 1

- **DigiD**

Op de gemeentelijke website wordt DigiD als authenticatiemiddel gebruikt (bij de webformulieren en op het WOZ-portaal). We zijn vanaf 2013 verplicht om jaarlijks een assessment uit te voeren op die DigiD-aansluitingen om de veiligheid daarvan aan te tonen. Verwachte kosten: structureel € 20.000,00.

- **Vervangen LIAS**

Voor het produceren van de boekwerken voor de budgetcyclus gebruiken wij het software pakket LIAS F&B. Na een periode van ruim 13 jaar wordt dit pakket niet meer doorontwikkeld en vanaf 31 december 2014 stopt ook de ondersteuning. Hierdoor moeten we 2014 de nieuwe versie aanschaffen, LIAS Enterprise. Voorlopig houden we rekening met een investering van € 35.000,00. Voordat we het pakket vervangen, onderzoeken we of dit in samenwerking met andere gemeenten mogelijk is.

- **Inrichting raadszaal**

De laatste jaren is geïnvesteerd in het vervangen van meubilair in representatieve ruimten, een vernieuwde balie en het realiseren van een aantal spreekkamers in de hal. Wij willen de raadszaal een multifunctioneel gebruik geven waarbij deze ruimte naast het houden van de maandelijkse vergader- en commissievergaderingen ook gebruikt kan worden voor presentaties, representatieve ontvangsten en als trouwlocatie. De huidige trouwzaal zal gebruikt gaan worden als vergaderruimte en voor bijzondere bijeenkomsten. De raadszaal wordt zodanig ingericht dat van een flexibele en multifunctioneel gebruik van de ruimte mogelijk is. Daarnaast wordt deze ruimte voorzien van een technische vergader- en presentatie inrichting, die past bij het gewenste gebruik, zoals een videowall en andere vergaderfaciliteiten. De huidige inrichting is reeds afgeschreven. De kosten worden geraamd op € 170.000,00.

3.2 Programma 2

- **Veiligheidsmonitor**

Tweejaarlijks onderzoek naar de veiligheid en veiligheidsbeleving binnen de gemeente Goirle. In 2012 is hier voor het eerst aan deelgenomen. Om de situatie te kunnen monitoren is deelname ook in 2014 dringend gewenst. Hiervoor is een budget nodig van € 7.000,00.

- **Extra BOA-toezicht**

Per 1 januari 2013 is de Drank- en horecawet (nDHW) gewijzigd. Daarmee is onder andere het toezicht naar de gemeente verplaatst. 2013 is een overgangsjaar, waarin gemeenten hun beleid kunnen bepalen en het toezicht regelen. Dat gebeurt ook in Goirle. Vanaf 2014 moeten beleid en toezicht zijn ingevuld. Omdat het gemeentelijk beleid nog niet is bepaald kan het toezicht nu niet anders dan pm worden aangegeven. Van rijkswege komen wel de taken over, maar niet de middelen. Het gaat hierbij om zaken als toezicht op vergunningen, leeftijdscontroles, drankgebruik en -misbruik door jongeren enzovoorts.

Naast taken op het gebied van de nDHW is er behoefte om toezicht op de APV-taken uit te breiden. Dit heeft onder andere te maken met het terugtreden van de politie uit het domein Openbare orde. Een ontwikkeling die al jaren gaande is en steeds sterker merkbaar wordt. Het toezicht komt meer en meer op de schouders van gemeenten terecht.

Tot slot werken we aan het gemeenschappelijk uitvoeren van BOA-taken met Oisterwijk en Hilvarenbeek. In dit stadium is nog niet aan te geven wat die samenwerking gaat betekenen voor de kosten voor de (extra) BOA-taken.

3.3 Programma 3

- **Stimuleringskader Groen-Blauwe Diensten**

Het Stimuleringskader Groen-Blauwe Diensten is opgericht om de kwaliteit van natuur en landschap in het buitengebied te behouden en te verhogen. De regeling is bedoeld voor grondeigenaren (in het buitengebied) die willen bijdragen aan natuur- en landschapsbehoud. Het past naadloos in de ontwikkelingen die zich momenteel regionaal afspelen ten aanzien van het vitale leisuurlandschap. Het huidige gebiedscontract Kempenland voor de Stimuleringskader Groen-Blauwe diensten loopt 31-12-2013 af. Door de raad is voor het huidige gebiedscontract een bedrag van € 100.000,00 beschikbaar gesteld (€ 25.000,00 per jaar). De regeling heeft een moeizame start gehad, maar inmiddels weten grondeigenaren en veldcoördinator elkaar te vinden. Er zijn wandelpaden door boerenland, akkerflora- en faunaranden, graslandflora- en faunaranden, bloemrijke randen, struweelhagen en houtsingels aangelegd en landschaps- en knotbomen gepland. Momenteel is men druk bezig met het opstellen van een nieuw gebiedscontract (2014-2017). Het nieuwe gebiedscontract zal ook weer voor 4 jaar worden afgesloten. Benodigd budget : € 100.000,00 (4 jaar à € 25.000,00).

- **Woonbehoefte-onderzoek**

Op dit moment zijn er veel ontwikkelingen op het gebied van wonen. De economische crisis en de crisis op de woningmarkt hebben in de afgelopen periode gezorgd voor een omslag in het woonbeleid. Ook de afnemende groei van de bevolking maakt dat de opgave op het gebied van wonen totaal anders zal zijn dan in de afgelopen decennia. In februari 2013 heeft het kabinet een integrale visie op de woningmarkt gegeven. In deze visie is een pakket van maatregelen opgenomen gericht op duurzame investeringen op de woningmarkt, een evenwichtige aanpak op de huurmarkt, meer ruimte voor kopers en de zorg voor kwetsbare groepen op de woningmarkt.

Daarnaast spelen de wijzigingen van de Wmo, waarbij zorg steeds meer extramuraal moet worden geleverd. Ook dat heeft effect op de woningmarkt en vraagt niet alleen bij nieuwbouw, maar ook in de bestaande woningvoorraad om maatregelen. Daarnaast wordt binnen het woonbeleid steeds meer gekeken naar woonlasten waarbij de relatie tussen de kosten van energie en duurzaamheid nadrukkelijk een rol spelen. Wat de gevolgen van deze ontwikkelingen en maatregelen zullen zijn voor de gemeente is nog niet geheel duidelijk. Wel duidelijk is dat deze ontwikkelingen een vertaalslag in lokaal beleid moeten hebben.

De gemeente Goirle actualiseert elke 4 jaar haar woonbeleid. In 2010 is een woonbehoefte-onderzoek uitgevoerd op basis waarvan in (begin) 2011 de gemeenteraad een nieuwe Woonvisie heeft vastgesteld. Om te zorgen voor een geactualiseerd woonbeleid, stellen we voor om in 2014 een nieuw woonbehoefte-onderzoek uit te laten voeren. Dit kan na de verkiezingen door de nieuwe gemeenteraad worden vastgesteld. Voorgesteld wordt om een bedrag van € 25.000,00 hiervoor te reserveren.

3.4 Programma 4

- **Vervanging schanskorven Hoge Wal**

De oever langs de Oostplas bij de Hoge Wal wordt begrensd door zogenaamde schanskorven van metaal, gevuld met natuursteen. Deze schanskorven zijn indertijd geplaatst vanwege veiligheidsaspecten en uit esthetische overwegingen. Door vandalisme dan wel diefstal zijn de huidige korven beschadigd. Vervanging (inclusief

toepassing van zwaarder staaldraad) vraagt om een investering van € 100.000,00.

- **Vervanging speeltoestellen**

Omdat in 2011 het onderhoudsbudget voor speeltoestellen met 20% is verlaagd, is het nodig om het speeltoestellenareaal opnieuw te bezien. Bovendien staan – als gevolg van demografische ontwikkeling – niet alle speeltoestellen meer op de juiste plaats. Om ook de veiligheid van de speelvoorzieningen te kunnen blijven borgen, zijn maatregelen op speelplaatsen noodzakelijk. Sommige speelplaatsen moeten worden opgeheven, sommige speeltoestellen moeten worden verplaatst. Voor de jaren 2014 en 2015 is een totaal bedrag van € 90.000,00 aanvullende dekking nodig, zodat eenmalig de 'omvorming' van het speelareaal kan plaats vinden. Voor 2014 is dus € 45.000,00 nodig.

- **Onderhoud gemeentegebouwen**

1 Legionellabeheersing (incidenteel): voor de legionellabeheersing blijken de risico-inventarisaties en evaluaties (RIE's) die in het verleden zijn opgesteld voor onze sportaccommodaties niet meer te voldoen aan de huidige wettelijke vereisten (NEN 1006). De RIE's moeten uitvoeriger, voorzien van tekeningen van de locaties en uitgebreide inspecties van de (mogelijke gebreken aan de) aanwezige waterleidingsystemen. Daarnaast moeten de RIE's van de inmiddels gerenoveerde locaties (VV Riel, en binnenkort Sportpark Van den Wildenberg) geactualiseerd worden. De geconstateerde gebreken tijdens de inspecties moeten direct worden verholpen. De eenmalige extra uitgaven die noodzakelijk zijn om de huidige risico-inventarisaties te actualiseren en te voldoen aan de geldige wet- en regelgeving worden geraamd op circa:

Uitvoeren nieuwe RIE's incl. tekenwerk van ca. 10 locaties	€ 25.000,00
Reservering aanpassingen n.a.v. risico-inventarisaties	€ 25.000,00 +
TOTAAL	€ 50.000,00

2 Legionellabeheersing (structureel): de wettelijke eisen voor de legionellapreventie in openbare sportaccommodaties zijn aangescherpt. In de begroting is onder Sportterreinen en -accommodaties een budget gereserveerd van € 6.817,00 voor legionellabeheersing. Het beschikbare budget is in de praktijk ontoereikend. Dat komt deels door strengere wet- en regelgeving vanuit de overheid voor legionellabeheersing, en ook door meer kennis van de huidige wet- en regelgeving en opgedane praktijkervaring. Het huidige budget is net voldoende voor de tweejaarlijkse uitvoering van legionellabemonstering in alle sportaccommodaties van de gemeente Goirle (wettelijk verplichting). In de praktijk zijn er meer kosten door het preventief spoelen van waterleidingsystemen en het nemen van de noodzakelijke curatieve maatregelen bij optredende legionellabesmettingen. Het benodigde budget voor de reguliere werkzaamheden, uitgaande van het huidige aantal (10) te beheren accommodaties, is jaarlijks minimaal:

Bemonstering (2x per jaar)	€ 7.000,00
Preventief spoelen	€ 3.000,00
Curatieve maatregelen bij optredende legionellabesmetting	€ 10.000,00 +
TOTAAL	€ 20.000,00

3 Kerktoren Riel: de renovatie van de kerktoren Riel is in samenwerking met het bouwbureau van het bisdom Breda voorbereid en zal in 2013 in uitvoering worden genomen. De financiële effecten zijn in de begroting 2013 verwerkt.

- **Kwaliteitscriteria vergunningverlening en handhaving**

Enkele jaren geleden zijn zogenaamde kwaliteitscriteria geformuleerd voor vergunningverlening en handhaving. Daarbij is besloten de zwaarste onderwerpen zoals milieu als eerste te laten voldoen. Dit heeft ertoe geleid dat gemeenten vanwege de kwaliteitscriteria taken niet meer mogen uitvoeren. Deze taken zijn daarom ondergebracht in de opgerichte Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB).

Inmiddels starten de provincie en het ministerie met de toepassing van de overige kwaliteitscriteria. Dit traject start met een nulmeting, vervolgens kunnen gemeenten een verbeterplan opstellen en uitvoeren (startend in 2014).

Naar verwachting zijn daar kosten aan verbonden. Omdat het traject nog niet gestart is, is nu nog niet aan te geven welke maatregelen het betreft en welke kosten dit met zich meebrengt.

3.5 Programma 5

- **Procesregisseur buurtregie**

De gemeente heeft een verantwoordelijkheid op het gebied van openbare orde en veiligheid en de zorg voor kwetsbare groepen. De aanpak van complexe casussen vraagt om procesregie van de gemeente. Dat betekent dat de gemeente niet zo zeer inhoudelijk betrokken is bij de casus, maar wel via de procesregisseur het verloop van de hulp- en dienstverlening volgt, de afstemming bewaakt en zo nodig bepaalt welke professional hierin het voortouw neemt. Procesregie voorkomt dat mensen 'tussen de wal en het schip vallen', beperkt eventuele overlast, en lost knelpunten op in de ketencoördinatie. Hierbij gaat het om de aanpak van de zwaarste en meest complexe casussen.

De buurtregie heeft geen procesregisseur zoals we deze wel kennen bij de jeugdnetwerken. De gemeente is slechts technisch voorzitter en secretaris van de buurtregie. De buurtregie wordt echter steeds vaker geconfronteerd met complexe casussen die vragen om procesregie. Met het oog op de komende transities die gekenmerkt worden door forse bezuinigingen en een grote toename van het aantal zorgtaken voor de gemeente, zal dit aantal in de nabije toekomst alleen nog maar stijgen. Bij gebrek aan een deskundige procesregisseur wordt deze taak soms opgepakt door de voorzitter of secretaris van de buurtregie. Dit is echter niet wenselijk omdat hiervoor geen uren beschikbaar zijn en specifieke expertise ontbreekt. Voorgesteld wordt om met ingang van 2014 geld beschikbaar te stellen voor het voeren van procesregie voor de buurtregie voor 4 uur per week. In de loop van 2014 zal geëvalueerd worden wat de resultaten zijn of de uren voldoende zijn. Wenselijk is om de procesregie te borgen in het team PGA (persoonsgerichte aanpak) binnen het Zorg- en Veiligheidshuis (ZVH). Dit vanuit het oogpunt van kwaliteit en efficiëntie. In het ZVH is de benodigde expertise voorhanden, zijn er korte lijnen tussen (hulpverlenings)organisaties en wordt gewerkt met een systeem waarin alle informatie direct voorhanden is. De personeelskosten voor 4 uur procesregie per week bedragen € 8.000,00 per jaar.

- **Onderzoek mogelijkheden pilot Wijkzorg**

De raad heeft gevraagd om onderzoek te doen naar de mogelijkheden van een pilot Wijkzorg in de gemeente Goirle. Er zijn de afgelopen jaren ongeveer 96 'Zichtbare Schakel projecten' uitgevoerd in 60 gemeenten. Goirle maakte daar toen nog geen onderdeel van uit. Na een periode van 5 jaar zijn deze inmiddels afgerond. Onder meer op basis van de uitkomsten van deze pilots, is in het regeerakkoord aangegeven dat er extra geld beschikbaar gesteld moet worden voor de wijkverpleegkundigen. De verwachting is dat deze functie ondergebracht wordt bij de ziektekostenverzekeraar en dan ingezet wordt ter versterking van de eerste lijn. Op dit moment is Thebe wel bezig met een pilot om wijkverpleegkundigen te koppelen aan huisartsenpraktijken. Ook onderzoekt de Stichting Gezondheid en Welzijn samen met Thebe de mogelijkheid voor een wijkverpleegkundige in de kern Riel. Wij houden de vinger aan de pols; als deze plannen meer vorm en inhoud krijgen is de gemeente gesprekspartner.

- **De Haspel**

Op 10 april 2012 heeft de gemeenteraad besloten over het "Raadsvoorstel Back to Basics: denkrichtingen inzet accommodaties". Besloten is om in te stemmen met de denkrichting om sporthal De Haspel te saneren en optie 2 "Realiseren van één centrale sportzaal op of in de nabijheid van locatie De Haspel verder uit te werken. Wil uitvoering gegeven kunnen worden aan dit raadsbesluit, dan dient een krediet gevoteerd te worden. Ook moeten er in de (meer)jarenbegroting middelen vrijgemaakt worden om de meerkosten te kunnen dekken (bij daadwerkelijke realisatie). Op het moment van schrijven van deze Voorjaarsnota is de gebiedsstudie nog niet afgerond maar om in 2014 verder te kunnen werken, is het wel nodig om in de begroting rekening te houden met de voorbereidingskosten.

- **Uitname gemeentefonds als gevolg van 'Motie Van Haersma-Buma'**

De motie Van Haersma Buma betekent dat onze gemeente op jaarbasis ad ca. € 275.000,00 minder krijgt omdat gemeenten structureel minder uitgeven aan onderwijshuisvesting dan wat ze hiervoor ontvangen. De gemeente Goirle ontvangt (sedert 1997) ook meer middelen voor onderwijshuisvesting dan zij daadwerkelijk daar aan uitgeeft. Het verschil wordt ingezet voor bestedingen op andere gemeentelijke beleidsterrein. Op gelden die nu en straks worden uitgegeven aan onderwijshuisvesting (denk aan rente en kapitaalslasten van bestaande en nieuwe voorzieningen), kan later niet meer worden bezuinigd. Om die reden is het van belang om al bij deze Voorjaarsnota na te denken over de richting van de bezuiniging. Daarvoor zijn 2 opties mogelijk:

Optie 1: als de bezuiniging gevonden moet worden binnen het onderwijsveld, dan kan dit alleen via een aanpassing van de plannen die nu in voorbereiding zijn. Op bestaande uitgaven kan niet worden bezuinigd omdat deze bestaan uit verplichtingen zoals kapitaalslasten en huurbetalingen. Bij plannen die in voorbereiding zijn gaat het om De Kameleon, De Vonder en De Regenboog. Daarbij is het van belang om op te merken dat de gemeente een wettelijke zorgplicht heeft voor de huisvesting. Het is lastig en niet vanzelfsprekend schoolbesturen te dwingen naar een ander (bestaand) schoolgebouw te verhuizen. Factoren als voedingsgebied, bestaansrecht, juridisch eigendom en het wettelijk kader voor verhuizing/verplaatsing in relatie tot de stichtingsnorm spelen hierbij een rol. Ook speelt het gewekte vertrouwen een rol waarbij in het IHP en het OHP met schoolbesturen afspraken zijn gemaakt over huisvesting. Dit geldt te meer daar waar er al gewerkt wordt aan plannen voor vervangende nieuwbouw, plannen waarvoor inmiddels door de gemeenteraad voorbereidingskredieten beschikbaar zijn gesteld. Wanneer echter geld gevonden moet worden, dan is de enige mogelijkheid om die plannen uit te stellen.

De technische staat van De Kameleon en De Regenboog is echter zodanig slecht dat bij deze scholen geen sprake meer kan zijn van uitstel. Dat ligt anders bij De Vonder. Dat gebouw is technisch nog voldoende goed om een uitstel van 10 jaar aan te kunnen (NB: dat houdt in dat vervanging na vijftig jaar zal gaan plaatsvinden omdat het gebouw al veertig jaar oud is). Voorzetting van de instandhouding van het gebouw kan echter niet zonder dat er gebouw- en installatietechnische aanpassingen aan het schoolgebouw moeten worden verricht, vanwege huidige bouwregelgeving. Hiermee is naar verwachting een bedrag gemoeid van circa € 0,4 à 0,5 miljoen. Dit uitstel levert grof geschat een bezuiniging van € 80.000,00 à € 90.000,00 op. Het resterende bedrag (circa € 190.000,00) zal dan elders in de algemene dienst gevonden moeten worden.

Optie 2: in de lijn van de motie Van Haersma-Buma doorredenerend vloeit straks - bij ongewijzigd beleid - € 275.000,00 minder naar de Algemene Dienst. De bezuiniging dient dan via een integrale afweging voor de begroting 2015 volledig binnen de Algemene Dienst te worden gerealiseerd. Voor deze optie pleit dat dit bedrag tot nu toe is ingezet voor andere zaken als onderwijs en dat de resterende (niet gelabelde) onderwijshuisvestingsmiddelen in de algemene uikering ná toepassing van vermelde korting voldoende zijn om alle nieuwbouw- en renovatieplannen te realiseren. Voor de nieuwbouw- en renovatieplannen is de normvergoeding beschikbaar. Alles wat boven de normvergoeding uitkomt, moeten de schoolbesturen zelf bekostigen. Wanneer blijkt dat de bezuiniging niet daar wordt gevonden, bestaat de kans dat het rijk opnieuw zal constateren, dat niet al het beschikbaar gestelde geld aan onderwijs wordt uitgegeven. Dat zou kunnen leiden tot een nieuwe korting.

Het college spreekt de voorkeur uit voor toepassing van optie 2.

- **Verplaatsing van het Zorgcentrum naar het C.C. Jan van Besouw**

Bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2010 heeft de raad een motie aangenomen waarin zij het college opdracht geeft te onderzoeken in hoeverre de activiteiten die thans plaatsvinden in het zorgcentrum aan de Thomas van Diessenstraat 4 te Goirle ondergebracht kunnen worden in het C.C. Jan van Besouw.

Op 28 september 2010 heeft het college de rapportage 'Verkennd onderzoek huisvesting functies Zorgcentrum in Cultureel Centrum Jan van Besouw' vastgesteld, waarin het vervolgtraject in 4 stappen is beschreven:

1. overleg bestuur stichting Sociaal Culturele Accommodaties Goirle (SCAG)

2. overleg met direct betrokkenen
3. onderzoek naar de gewenste toegankelijkheid van het C.C. Jan van Besouw
4. nader verkennend onderzoek naar de mogelijkheden in het C.C. Jan van Besouw waarbij alle varianten in beeld worden gebracht

Stap 1 t/m 3 zijn inmiddels uitgevoerd. Het college heeft in januari 2013 besloten over te gaan tot stap 4 van het vervolgtraject. Daarbij wordt de architect van het C.C. Jan van Besouw gevraagd een ruimtelijk programma van eisen en wensen op te stellen, in overleg met de gebruikers van het Zorgcentrum en de huidige vaste gebruikers van het C.C. Jan van Besouw. Daarnaast worden de technische (on)mogelijkheden onderzocht (toegankelijkheid, brandveiligheid, consequenties voor de technische installatie etc.) en wordt een kostenraming gemaakt. Op het moment dat duidelijk is wat het betekent in ruimtelijk, technisch en financieel opzicht, kan een definitieve keuze worden gemaakt voor het al dan niet verplaatsen van de functies van het Zorgcentrum naar het C.C. Jan van Besouw. Als tot verplaatsing van het Zorgcentrum in 2014 wordt besloten zal een krediet gevoteerd moeten worden om het C.C. Jan van Besouw te kunnen verbouwen. Wat de kosten van de verbouwing zijn, is op dit moment nog niet bekend. De inschatting is enkele tonnen.

3.6 Programma 6

- **Modernisering gemeentelijke basisadministratie**

In de periode 2013-2015 gaat in heel Nederland de Basisregistratie Personen (BRP) de huidige gemeentelijke basisadministraties (GBA) vervangen. De voorbereidingen zijn in volle gang. Het doel van deze vervanging is de kwaliteit van de gegevens en daardoor de dienstverlening te verbeteren. Dit moet leiden tot een efficiënte en betrouwbare manier van invoeren, opslaan, beheren en verstrekken van persoonsgegevens. Het bijhouden en verstrekken van gegevens wordt sneller, eenvoudiger en goedkoper. Ook plaatsonafhankelijke dienstverlening wordt hiermee mogelijk. Elke gemeente moet een implementatieplan maken. In 2014 zijn investeringen nodig om in 2015 met succes over te kunnen stappen op de BRP.

- **Invoering Participatiewet**

De invoering van de Participatiewet brengt implementatiekosten met zich mee zoals aanpassingen op ICT-gebied, opleidingen enzovoorts. Aard en omvang zijn nu nog niet bekend zodat hiervoor een p.m.-post wordt geraamd.

- **Ondersteuning arbeidsmarkt**

Algemeen wordt aangenomen dat de economische ontwikkeling en de arbeidsmarkt zich na enkele jaren weer zal gaan herstellen. De werkloosheid loopt nu sterk op, het aantal uitkeringsgerechtigden neemt snel toe en jongeren slagen er niet in om een baan te vinden na een afgeronde opleiding. Wij zoeken aansluiting bij de regionale initiatieven die ontwikkeld worden binnen Hart van Brabant, maar we ontwikkelen daarnaast ook lokale initiatieven. Voor ondersteuning van de arbeidsmarkt trekken we gedurende drie jaren vanaf 2014 jaarlijks € 100.000,00 uit. Met deze (extra) middelen ondersteunen we initiatieven om werkgelegenheid te creëren en te behouden. Ook bieden we mogelijkheden voor het opdoen van werkervaring en zetten we middelen in voor co-financiering van regionale projecten op het gebied van jeugdwerkloosheid. Gelet op de aard van de kosten wordt voorgesteld deze kosten te dekken door hiervoor de AWR aan te wenden.

- **Taalcoaches**

Sinds de start van het project taalcoaches hebben de taalcoaches zich bewezen. Zij hebben een duidelijke meerwaarde waar het gaat om inburgering en integratie van allochtonen en ondersteuning van de vrijwilligers van de stuurgroep opvang vluchtelingen. Contour-De Twern voert het project taalcoaches voor de gemeente Goirle uit. Tot op heden is het project taalcoaches steeds incidenteel gefinancierd vanuit de middelen voor inburgering. Gemeenten ontvangen vanaf 1 januari 2014 geen middelen meer voor inburgering. Gelet op de resultaten en het belang willen we wel doorgaan met het project taalcoaches. Voorgesteld wordt om voor het project taalcoaches vanaf 2014 jaarlijks een bedrag van € 8.665,00 op te nemen in de begroting.

4. MEERJARIG FINANCIËEL PERSPECTIEF

Om uw raad inzage te geven en uw discussie ook te kunnen plaatsen in het meerjaren financiële perspectief, is onderstaand overzicht gemaakt. Het ziet er naar uit dat in het jaarschijf 2014 zelfs nog ruimte resteert voor eenmalige uitgaven (ruim € 300.000,00). Het perspectief op de langere termijn is echter ongunstig waardoor nieuwe structurele uitgaven de bezuinigingsopgave (oplopend naar ruim € 1.000.000,00) verder zullen vergroten.

4.1 Meerjarenbegroting

Omschrijving / jaren	2013	2014	2015	2016	2017
1. uitkomst MJB 2013/2017 uitkomst uit de programma begroting 2013	2.200 voordelig	200.000 voordelig	-245.000 nadelig	29.000 voordelig	29.000 voordelig (*aan.)
2. correctie algemene uitkering 2017 ten opzichte 2016 op basis van constante prijzen					40.000
3. vrijval kapitaallasten (2017 t.o.v. 2016)					40.000
4. uitkomst september circulaire	-67.194	73.221	-15.966	-3.099	0
5. besluit Omgevingsdienst Midden-Brabant	-48.000	-48.000	-48.000	-48.000	-48.000
6. hogere bijdrage ROM/Hart van Brabant					
a. algemene bijdrage	0	-23.000	-23.000	-23.000	-23.000
b. bijdrage Mid-point	0	-23.000	-23.000	-23.000	-23.000
7. a. uitkomst decembercirculaire	12.965	0	0	0	0
<u>Regeerakkoord</u>					
b. aannname maatregelen van het rijk	76.306	203.969	401.505	-7.358	-302.588
c. btw verhoging en instand blijven BCF		-191.221	-519.079	-526.213	-526.247
d. bezuiniging onderwijshuisvesting			-275.000	-275.000	-275.000
e. korting apparaatskosten gemeenten vanwege samenwerking met andere gemeenten budgettair neutraal			-65.000 65.000	-130.000 130.000	-195.000 195.000
<u>Aanvullend akkoord</u>					
f. extra korting algemene uitkering 14 punten structureel		-175.000	-175.000	-175.000	-175.000
8. effect aantrekken vaste geldlening voor 5 jaar tegen een rente van 0,99% 5 miljoen (verschil tussen 4% en 0,99%)	150.000	150.000	150.000	150.000	150.000

	2013	2014	2015	2016	2017
9. effect aantrekken vaste geldlening voor 10 jaar tegen een rente van 2,05% 6 miljoen (verschil tussen 4% en 2,05%)	102.400	117.000	117.000	117.000	117.000
10. premie stijging sociale lasten					
stijging pensioenpremie	-71.000	-71.000	-71.000	-71.000	-71.000
hogere premie inkomensafhankelijke ziektekosten bijdrage 7,75% i.p.v. 7,10 %	-51.000	-51.000	-51.000	-51.000	-51.000
loonstijging van 0% in 2014		78.000	78.000	78.000	78.000
11. efficiencykorting Transities	0	0	0	0	0
12. laten vervallen van de post vacature-voordeel uit de begroting		-80.000	-80.000	-80.000	-80.000
13. doorcentralisatie "groot" onderhoud primair onderwijs					
korting in de algemene uitkering			-170.000	-170.000	-170.000
correctie uitgaven begroting voor dit onderdeel			50.000	50.000	50.000
onderhoud component in huurcontracten voor de Boschkens en Fr. Driehoek			65.000	65.000	65.000
14. geaccordeerd "nieuw" beleid kapitaallasten ov-plan		-9.878	-19.558	-29.040	-38.325
15. dekking terug betaling gelden Nationaal Uitvoeringprogramma	0	0	167.000	0	0
Gecorrigeerde uitkomst MJB	106.677	150.091	-687.098	-992.710	-1.214.160
	voordelig	voordelig	nadelig	nadelig	nadelig
<u>Voordelige mutaties</u>					
16. bermen en slotenonderhoud (zie financieel tussenbericht 2012)	17.500	17.500	8.750	8.750	8.750
17. betere exploitatie van de Haspel (op basis van jaarcijfers 2012)	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
18. verdere besparing onderhoud sportterreinen (btw voordeel onderhoud exploitatie)		25.000	25.000	25.000	25.000
19. andere wijze van ramen kapitaallasten infraplan wegen		97.360	97.813	98.298	98.713
20. hogere bijdrage afwikkeling aandelen TWM		p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Uitkomst 2013-2017	144.177	309.951	-535.535	-840.662	-1.061.697
	voordelig	voordelig	nadelig	nadelig	nadelig

4.2 Toelichting op de geactualiseerde Meerjarenbegroting van de Voorjaarsnota 2013 t.b.v. begroting 2014 en de meerjarenbegroting 2014-2017

1. Uitgangspunt is de vastgestelde begroting 2013 en de vastgestelde meerjarenbegroting 2013-2016.
2. Voor de jaarschijf 2017 wordt uitgegaan van de uitkomst 2016. De algemene uitkering voor 2017 is echter niet hetzelfde als die voor 2016. Meegenomen wordt het verschil tussen de algemene uitkering 2016 en de algemene uitkering 2017 op basis van constante prijzen. Dat betekent dat er geen rekening wordt gehouden met loon- en prijsstijgingen. Dit is gedaan omdat er in de jaarschijf 2017 ook aan de lastenkant geen rekening is gehouden met loon en prijsstijgingen ten opzichte van 2016. In de overige jaarschijven is er wel rekening gehouden met loon- en prijsstijgingen.
3. Vrijval van kapitaallasten ten opzichte van de begroting 2016.
4. Dit is de uitkomst van de septembercirculaire. Voor een nadere toelichting wordt verwezen de raadsinfo die naar aanleiding van deze circulaire is verstrekt.
5. Vanaf 2013 wordt rekening gehouden met een hogere bijdrage aan de OMWB. Op basis van het raadsbesluit bij de vaststelling van de begroting 2013 van de OMWB is rekening gehouden met een structurele bijdrage van de OMWB terwijl in de begroting 2013 rekening is gehouden met een structurele bijdrage van € 38.000,00 want daar was rekening gehouden met een te behalen voordeel vanwege de efficiencykorting die was ingerekend. Conform de standpunten van de gemeenteraad en het college wordt er rekening mee gehouden dat de bijdrage aan de OMWB op termijn zal dalen. Omdat aard en omvang hiervan nu nog niet bekend zijn, worden de uitgaven in dit document nog gelijk gehouden.
6. De gemeente heeft ingestemd met de hogere bijdrage voor 2013 aan Hart van Brabant en tevens met de hogere bijdrage van € 1,00 voor Midpoint voor 2013. Voor 2014 wordt wederom rekening gehouden met een hogere bijdrage van € 1,00 per inwoner voor beide onderdelen.
7. Uitkomst decembercirculaire en aanneme bezuinigingen op basis van het regeerakkoord, het onderhandelaarsakkoord van eind januari en het akkoord van 1 maart 2013 om aanvullende maatregelen om onder de Europese norm van een tekort van 3% te komen.
  - a. Dit is het effect voor 2013 op basis van de decembercirculaire.
In de decembercirculaire is alleen gerapporteerd over de jaren 2010 tot en met 2013.
  - b. In de decembercirculaire zijn de accessen niet aangepast. In de startnota zijn de effecten van het regeerakkoord op de normeringssystematiek (samen de trap op, samen de trap af) secuur nagerekend. Op grond daarvan wordt verwacht dat de accessen voor 2013 tot en met 2015 hoger en vanaf 2016 lager zullen uitvallen.
  - c. Btw/bcf
De Btw-verhoging per 1 oktober 2012 van 19 naar 21% wordt voor gemeenten gecompenseerd via de normeringmethodiek. Als daarnaast ook nog via het Btw Compensatiefonds wordt gedeclareerd, is dat dubbel. In 2013 bedroeg die correctie € 65 miljoen; in 2014 is dat factor 3.
Het btw compensatiefonds zou worden afgeschaft per 1 januari 2015.
In het onderhandelaarsakkoord is besloten dat het afschaffen van de BCF niet doorgaat. Wel wordt de korting die daarin was verwerkt nu omgezet in een rechtstreekse korting op de algemene uitkering. Totaal in 2015 een korting van afgerond € 520.000,00 die nog iets oploopt.
  - d. Onderwijshuisvesting
Uit de Periodieke OnderhoudsRapporten blijkt dat gemeenten minder uitgeven op het subcluster onderwijshuisvesting dan wat ze ontvangen in het gemeentefonds. De reden daarvan is onder andere

- dat gemeenten buitengewoon hebben afgeschreven op schoolgebouwen. Vanaf 2015 is er daarom een uitname uit de algemene uitkering van € 256 miljoen. Voor Goirle betekent dit een korting van afgerond € 275.000,00. Bij vervangende nieuwbouw komen de kapitaallasten weer tot leven.
- e. Lagere apparaatskosten gemeenten.
Het overbrengen van een groot aantal taken van het Rijk naar gemeenten maakt meer maatwerk mogelijk en vergroot de betrokkenheid van burgers. Gemeenten kunnen de uitvoering van de taken beter op elkaar afstemmen en zo meer doen voor minder geld. Hiertoe biedt het Rijk hen ruime beleidsvrijheid. Vanaf 2015 worden de gemeenten hiervoor gekort in de algemene uitkering. Er wordt vanuit gegaan dat de gemeenten die budgettair neutraal kunnen verwerken.
  - f. Lagere algemene uitkering op basis van besluit 1 maart aanvullende maatregelen.
Op 1 maart heeft het kabinet Rutte II voorstellen gedaan voor een aanvullend pakket aan maatregelen om het tekort van de begroting 2014 onder de 3% te houden. Het pakket behelst € 5,1 miljard aan heroverwegingen en € 0,8 miljard aan beleidsintensiveringen.
Rekening wordt gehouden met een daling van de algemene uitkering met structureel 14 punten hetgeen neerkomt op € 175.000,00.
8. Vaste geldlening december 2012: in december is een vaste geldlening aangetrokken van € 5 miljoen voor 5 jaar tegen een rente van 0,99%. Omdat we een interne rekenrente hanteren van 4% betekent dat een fors rentevoordeel voor de komende jaren van het verschil tussen 4% en de 0,99% van 5 miljoen is afgerond € 150.000,00.
We lopen wel een renterisico vanaf 2016. Eind 2015 vervalt een geldlening van € 11,7 miljoen die nu loopt tegen een rente van 2,20 %. De verwachting van een nadelig effect van de rente is reëel.
Een hogere rente van 1% betekent een extra last van € 117.000,00.
Eind 2015 zal ook meer bekend zijn hoe het staat met de grondverkoop in de Boschkens en voorts speelt mee of we moeten gaan herfinancieren en dat is afhankelijk van de afwikkeling van de aandelen TWM.
  9. Vaste geldlening februari 2013: medio februari is weer een vaste geldlening aangetrokken van € 6 miljoen tegen een rente van 2,05% voor 10 jaar. Dit betekent een voordeel van € 117.000,00 op jaarbasis en het effect voor 2013 is iets minder omdat de geldlening medio februari 2013 is afgesloten.
  10. Stijging werkgeverslasten: de pensioenpremie is gestegen met 1,3% en daarvan komt 70% ten laste van de werkgevers. Op basis van de loonsom van 7,8 miljoen betekent dit een te verwachte structurele last van $1,3\% \times 70\% \times € 7,8 \text{ miljoen}$ is € 71.000,00. Verder stijgt de premie van 7,1% naar 7,75 % voor de inkomensonafhankelijke ziektekostenbijdrage hetgeen een hogere last betekent van $0,65\% \times € 7,8 \text{ miljoen}$ is € 51.000,00. Op basis van de aanvullende maatregelen van het kabinet Rutte II wordt voor 2014 uitgegaan van de nullijn voor de salarissen van de ambtenaren.
  11. Efficiencykorting transities: in de meerjarenbegroting is vanaf 2014 rekening gehouden met een last van € 100.000,00 en vanaf 2015 en verder met een last van structureel € 200.000,00.
Omdat het rijk ervan uitgaat dat de lagere overheden de nieuwe taken met minder geld kunnen uitvoeren (efficiencykorting) en er ook geluiden zijn van de professionals in het werkveld dat het moeten kunnen met de gelden die ze daarvoor ontvangen zien we geen reden om verder rekening te houden met een hogere last ten opzichte van waarmee nu rekening is gehouden.
  12. Vacaturevoordeel: al jaren is in de begroting een vacaturevoordeel geraamd van € 100.000,00 vanwege een onderuitputting op de salarislasten omdat meestal een voordeel ontstaat wanneer een werknemer een organisatie verlaat voordat die vacature weer is ingevuld. Al jaren is echter het verloop in de organisatie miniem, reden waarom we dat bedrag in de begroting 2013 met € 20.000,00 hebben verlaagd.

Omdat het steeds moeilijker wordt dit voordeel te behalen wordt voorgesteld het ingerekende bedrag van € 80.000,00 af te ramen. In de begroting is een budget beschikbaar van € 40.000,00 voor de inhuur van personeel voor vervanging bij ziekte, werkdruk e.d.

13. Doordecentralisatie "groot"onderhoud primair onderwijs: volgens recente berichtgeving treedt per 1 januari 2015 de wet in werking op basis waarvan de verantwoordelijkheid voor het groot onderhoud van en aanpassing aan schoolgebouwen in het primair onderwijs (basis- én speciaal onderwijs) van gemeenten naar schoolbesturen wordt overgeheveld. Deze functionele decentralisatie heeft financiële gevolgen voor de gemeente.
- De uitname uit het gemeentefonds bedraagt € 148 miljoen voor groot onderhoud/aanpassing. Voorts wordt een bedrag ad € 9 miljoen uitgenomen ten behoeve van apparaatskosten. De totale uitname bedraagt derhalve € 157 miljoen. Voor Goirle betekent dat een korting van € 170.000,00.
- De korting kan voor een bedrag ad ca. € 115.000,00 worden opgevangen door:
- het vervallen van de budgetten in de begroting voor onderhoud (€ 50.000,00);
  - het aanpassen van de huurcontracten met Woonstichting Leystromen voor de twee Brede Scholen (Fr. Driehoek en B. Oost) c.q. het maken van herziene afspraken met betrokken schoolbesturen inzake overdracht van de materiële instandhoudingvergoeding - gebouwfankelijke kosten; (ca. € 65.000,00);

Op basis van een nadere politieke afweging (in het kader van de behandeling van de Voorjaarsnota 2013) dient te worden bepaald op welke wijze het resterende bedrag ad € 55.000,00 zal worden gedekt.

14. Kapitaallasten openbare verlichting plan: conform het ov-plan wordt rekening met hogere kapitaallasten voor de uitvoering van het openbaar verlichting plan.
15. Eenmalige uitname gelden voor het Nationaal Uitvoeringsprogramma (iNUP): in 2015 komt er eenmalig een uitname uit het gemeentefonds vanwege het terug halen van de gelden voor het Nationaal Uitvoeringsprogramma. Omdat dit eenmalig is wordt dit eenmalig gedekt door de gelden die we voor dit onderdeel hebben gehad en die niet zijn besteed (gelden die over zijn, zijn gestort in de reserve iNUP) en als deze reserve onvoldoende is wordt voor het verschil een beroep gedaan op de AWR.

4.3 Voorstellen budgettair verruimende maatregelen

16. Bermen en slotenonderhoud (Uitbestede werkzaamheden): in 2010 is een Europese aanbesteding gehouden. In 2011 is het budget afgeraamd. Nu het tweede jaar ervaring is opgedaan, kan het budget met € 17.500,00 worden verlaagd. In 2014 zal opnieuw aanbesteed worden zodat het voordeel vanaf 2015 maar deels wordt ingerekend.
17. Exploitatie sporthal de Haspel: de jaarcijfers 2012 laten zien dat de huur van de Haspel fors hoger is (€ 30.000,00) dan begroot. Er wordt ingeschat dat een structureel voordeel van € 20.000,00 reëel is.
18. Verder besparing op onderhoud sportterreinen: in 2013 is rekening gehouden met een btw voordeel op het onderhoud van de sportterreinen. In 2013 is echter maar rekening gehouden met een voordeel van € 25.000,00 terwijl het totale voordeel wordt becijferd op € 50.000,00. Omdat dit een financieel technisch verhaal is en geen invloed heeft op de hoogte van het budget voor onderhoud, wordt dit voordeel ingerekend.

19. Andere wijze van ramen van de kapitaallasten: Hoe zitten de lasten infraplan voor de wegen nu in de begroting

(afschrijving
25 jaar en
rekenrente
4%)

Jaar	Bedrag	Kapitaallasten			
		2014	2015	2016	2017
2014	1.517.000	121.360	118.933	116.506	114.079
2015	1.547.000		123.760	121.285	118.810
2016	1.578.000			126.240	123.715
2017	1.610.000				128.800
Totaal		121.360	242.693	364.031	485.404

Werken met een voorbereidingskrediet van
€ 300.000,00 vanaf 2014 en het
bedrag voor de uitvoering wordt een jaar
doorgeschoven

Jaar	Bedrag	2014	2015	2016	2017
2014	0				
	300.000	24.000	23.520	23.040	22.560
2015	1.217.000		97.360	95.413	93.466
	300.000		24.000	23.520	23.040
2016	1.247.000			99.760	97.865
	300.000			24.000	23.520
2017	1.278.000				102.240
	300.000				24.000
		24.000	144.880	265.733	386.691
Voordeel t.o.v. huidige rekenmodel		97.360	97.813	98.298	98.713

Dit willen we ook toepassen voor de investeringen in de riolering maar dat heeft voor de begroting geen budgettair effect maar heeft wel invloed op de hoogte van het rioolrecht.

20. Hogere bijdrage afwikkeling aandelen TWM
Vooralsnog wordt rekening gehouden met een pm post vanaf 2016.

4.4 Nieuw beleid/beleidsintensiveringen begroting 2014

Investerings	bedrag	2014	2015	2016	2017
Vervangen LIAS (5 jr.)	35.000	8.400	8.120	7.840	7.560
Inrichting raadszaal (15 jr.)	170.000	18.134	17.680	17.226	16.772
Vervanging schanskorven Hoge Wal (afschrijving 25 jr.)	100.000	8.000	7.840	7.680	7.520
Speelplaatsen (10 jr.)	45.000	6.300	6.120	5.940	5.760
Verplaatsing van het Zorgcentrum naar het CC	p.m.				
Vorbereidingskrediet de Haspel (40 jr.)	200.000	13.000	12.800	12.600	12.400
Modernisering GBA	p.m.				
a. Totaal lasten investeringen		53.834	52.560	51.286	50.012
Exploitatie		2014	2015	2016	2017
Intergemeentelijke samenwerking (t.l.v. awr)	p.m.				
(Nieuwe) werken (t.l.v. awr)	p.m.				
DigiD		20.000	20.000	20.000	20.000
Veiligheidsmonitor		7.000			
Extra budget BOA	p.m.				
Stika (t.l.v. reserve groen))		25.000	25.000	25.000	25.000
Woonbehoefteonderzoek		25.000			
Economisch beleid (t.l.v. awr)		75.000	75.000	75.000	
Legionella		20.000	20.000	20.000	20.000
Onderhoud gemeentegebouwen		50.000			
Procesregisseur buurtregie		8.000	8.000	8.000	8.000
Invoering participatiewet	p.m.				
Ondersteuning arbeidsmarkt (t.l.v. awr)		100.000	100.000	100.000	
Taalcoaches		8.665	8.665	8.665	8.665
Totaal extra exploitatie lasten		338.665	256.665	256.665	81.665

	2014	2015	2016	2017
Ten laste van de AWR **, reserve groen	200.000	200.000	200.000	25.000
b. Totaal lasten exploitatie	138.665	56.665	56.665	56.665
Totaal nieuw beleid (a + b)	192.499	109.225	107.951	106.677
Uitkomst MJB	309.951	-535.535	-840.662	-1.061.697
Uitkomst MJB inclusief nieuw beleid	117.452	-644.760	-948.613	-1.168.374
	voordelig	nadelig	nadelig	nadelig

** De hoogte van de AWR bedraagt voor de bestemming van het batig saldo 2012 afgerond € 3,5 miljoen.

4.5 Bezuinigingsmogelijkheden

In 2014 lijkt – met de kennis van dit moment – de begroting 2014 te sluiten met een positief saldo van ongeveer € 117.000,00 maar de jaren daarna lijken forse tekorten te gaan ontstaan. Deze tekorten ontstaan vooral door de grote aangekondigde kortingen op de algemene uitkering vanaf 2015. De berekening zijn gebaseerd op de meest recente circulaire, berekeningen op basis van het regeerakkoord Rutte II, het onderhandelaarsakkoord van eind januari 2013 en tenslotte de aanvullende kortingen van het rijk om het begrotingstekort terug te dringen onder de afgesproken 3%. Verder ziet het er naar uit dat ook de mei/juni circulaire geen duidelijkheid verschaft over de budgetten in het kader van de drie decentralisaties.

Los van de precieze hoogte en de genoemde onzekerheden: het lijkt onontkoombaar dat we vanaf 2015 opnieuw voor een forse bezuinigingsopgave staan. Gelet op de onzekerheid van de cijfers en de aankomende verkiezingen in maart 2014, zien we ervan af om het bedrag nu concreet in te vullen. De raad en het college dat aantreedt na de verkiezingen zal immers haar eigen koers bepalen. Omdat de bezuinigingsopgave erg groot is, willen wij nu wel richtinggevend bezuinigings*mogelijkheden* duiden, zonder daarbij een voor- of afkeur uit te spreken.

Het gaat hierbij om de volgende mogelijkheden:

1. slim omgaan met incidentele middelen om structurele ruimte te creëren (bv. extra afschrijvingen in investeringen met een maatschappelijke nut in de openbare ruimte);
2. een lager totaal budget voor subsidies in het kader van Back to Basics gelet op de brede kantelingsgedachte;
3. het scherper ramen van budgetten sociale zaken zoals bijzondere bijstand en de Wmo, met nadruk *zonder* het beleid te versoberen. Dit is dan ook niet zozeer een bezuiniging maar op basis van ervaringscijfers kan het begrote budget mogelijk verlaagd worden. In het lopende jaar 2013 zullen we dit nauwlettend volgen. NB: Bestaande regelingen worden hierdoor niet aangetast. Het zijn open-eind regelingen en diegenen die voor een bepaalde voorziening op basis van het bestaande beleid in aanmerking komen, kunnen erop vertrouwen dat dat wordt gehonoreerd;
4. minder investeren in de infrastructuur zoals wegen, groen, riolering en openbare verlichting. Dit betekent wel een lager kwaliteitsniveau. Voorts onderzoeken of samenwerking in de regio niet tot voordelen kan leiden;
5. inzetten van de terug te ontvangen rente van verstrekte geldleningen van startersleningen als baten in de algemene dienst; de aflossing vloeit terug in het revolving fund;
6. bepaalde niet-wettelijke taken niet meer te doen dan wel wettelijke taken op een minder hoog niveau uitvoeren, waardoor op de formatie kan worden bezuinigd. Dit betekent wel een verhoging van de kwetsbaarheid;
Voorts zullen we werkprocessen nog verder proberen aan te scherpen/verbeteren bijvoorbeeld door samenwerking met andere gemeenten;

7. bestaande budgetten nog kritischer bezien en scherper inkopen (verdere onderuitputting budgetten);
8. afstoten van bepaalde voorzieningen/gebouwen zodat de exploitatie minder wordt belast;
9. hogere inkomsten bv. meer precariorechten, reclame-uitingen op lantaarnpalen, invoeren parkeerbelastingen, leges voor planbeoordelingen;
10. het verhogen van de Woonbelasting met meer dan het inflatiepercentage.

Het college ziet bovenstaande maatregelen niet als wenselijke maatregelen (zo beschouwt ons college punt 10 als laatste mogelijkheid, wanneer andere bezuinigingsmaatregelen geen soulaas meer kunnen bieden); het gaat hier nu om de bezuinigings*mogelijkheden*.

4.6 Wet Hof

De intentie is dat het EMU-tekort van decentrale overheden in 2017 is gedaald tot 0,2% van het nationale inkomen. In 2014 en 2015 mogen de decentrale overheden nog een tekort van 0,5% hebben. Eind 2015 wordt aan de hand van een evaluatie gekeken of het realistisch en verantwoord is om de tekorten terug te brengen naar 0,4% in 2016 en 0,3% in 2017. Over de onderlinge verdeling binnen deze ruimte maken VNG, IPO en UvW in 2013 afspraken.

Het kabinet wil met de Wet Hof realiseren dat decentrale overheden evenredig bijdragen aan de Europese afspraken over het bereiken van evenwicht op de Rijksbegroting. Gemeenten hebben echter altijd een bepaalde tekortruimte nodig voor investeringen in bijvoorbeeld de (ver)bouw van scholen. Dergelijke investeringen komen niet jaarlijks voor en kunnen niet uit de inkomsten van het betreffende jaar worden gefinancierd.

In het onderhandelingsakkoord van 18 januari 2013 komt het kabinet de decentrale overheden tegemoet door meer ruimte te bieden voor tekorten.

5. UITGANGSPUNTEN BEGROTING 2014

5.1 Uitgangspunten ten behoeve van de conceptbegroting 2014 (kaders)

Om tijdig te beginnen met de begrotingsopstelling is het belangrijk dat de uitgangspunten die nodig zijn voor het opstellen van de conceptbegroting 2014 worden vastgesteld door uw college. Op basis van deze uitgangspunten kunnen de ramingen ten behoeve van de productenraming/beheerstoelichting worden opgesteld. Op een hoger niveau leidt dat tot de ramingen voor de raadsprogramma's.

5.2 Algemeen

De conceptbegroting 2014 wordt gebaseerd op bestaand beleid waarmee bij de begroting 2013 rekening is gehouden. Daarnaast worden de jaarrekeningcijfers 2012 geanalyseerd en wordt bekeken of deze aanleiding geven de begrotingsramingen bij te stellen. Budgetaanpassingen afwijkend van de uitgangspunten in deze nota worden gepresenteerd bij de invulling van nieuw beleid in het activiteitenplan, in het najaar bij de begrotingsbehandeling.

De financiële situatie van onze gemeente is het laatste jaar sterk veranderd. Natuurlijk was ingeschat dat sinds het begin van de economische crisis dit ons zou gaan raken. De effecten zijn groter dan we aanvankelijk hadden ingeschat. De verwachting is dat Goirle vanaf 2015 veel minder geld van het rijk zal krijgen via het gemeentefonds. Onduidelijk is nog om welke bedragen het gaat in de komende jaren.

5.3 Autonome ontwikkelingen

Autonome ontwikkelingen werden tot nu toe in principe gecompenseerd door middel van de algemene uitkering. In toenemende mate is de laatste jaren echter sprake van het decentraliseren van rijkstaken, zonder dat daarbij alle financiële middelen worden overgeheveld. Immers, alvorens het rijk de taken overhevelt, wordt een efficiencykorting op voorhand toegepast.

• Aantal inwoners / aantal woningen

In 2012 was er nog een flinke stijging van het aantal inwoners. Dit heeft uiteraard te maken met de toename van het aantal woonruimten. Voor 2014 wordt in het kader van de berekening van de algemene uitkering een inwoneraantal van 23.050 geraamd en een aantal woonruimtes van 10.400. In de meerjarenbegroting wordt uitgegaan van een toename van het aantal inwoners van jaarlijks 50 en een toename van de woningen ook van jaarlijks 50.

De woningen die in 2013 gereed komen zijn de woningen in de Boschkens (surfplas), het complex Koningsschild en Hof van Tongerlo in Riel. Gelet op de groei van het aantal woningen in relatie tot de toename van het aantal woningen wordt uitgegaan van een voorzichtige prognose van de groei van het aantal inwoners.

• Wet BAG

Het is de bedoeling dat de definitie van woonruimte wordt geharmoniseerd met die in de wet BAG. Dat heeft onder andere tot gevolg dat de recreatiewoningen niet meer meetellen en de capaciteit bijzondere gebouwen (kazernes, verzorgingstehuizen, gevangenissen e.d.) telkens voor 1. Dat leidt tot grote herverdeleffecten en daarom is die operatie ingeschoven in de herijkingsoperatie van de clusters omdat daar ook herverdeleffecten worden verwacht. De herijkingsoperatie zou ingaan in 2014 en daarom was een overgangmaatregel nodig voor de vaststelling van het aantal woonruimten per 1-1-2013. Die houdt in dat het aantal woonruimten per 1-1-2012 maatgevend is, vermeerderd met de index gedurende 2011. Dat heeft tot gevolg dat op de uitkeringsspecificaties over het uitkeringsjaar 2013 de aantallen woonruimten al zijn vastgesteld als zijnde 'definitief', ofwel er is een code 3 aan toegekend.

Zolang er geen informatie bekend is hoe de daling van aantallen worden gecompenseerd door stijging van maatstafgewichten of uitkeringsfactoren, wordt geadviseerd 2014 een aantal woningen op te nemen dat lijkt op dat van 2013. Dat wordt nog versterkt door het vermoeden dat de herijkingsoperatie van de clusters nog een jaar

wordt uitgesteld hetgeen een verlenging van de overgangsmaatregel ten aanzien van de BAG-definitie noodzakelijk maakt.

- **Aantal leerlingen**

Naar verwachting zal het totaal aantal leerlingen dat is ingeschreven bij het voortgezet onderwijs voor het kalenderjaar 2014 (afkomstig uit Goirle en omstreken) 1.600 bedragen. Voor het (voortgezet) speciaal onderwijs verwachten we voor 2014 400 leerlingen. Het aantal leerlingen in het basisonderwijs is in 2014 stabiel rond circa 2.150 leerlingen.

5.4 Loon- en prijsontwikkelingen

- **Lonen**

Uitgangspunt voor de berekening van de loonkosten voor 2014 is het salarisniveau per 01.01.2014, vermeerderd met de normale periodieke verhogingen voor 2014. Ook wordt rekening gehouden met het vastgestelde formatieplan van de gemeentelijke organisatie. De laatst afgesloten CAO voor de gemeenteambtenaren liep van 1 juni 2011 tot en met 31 december 2012. In deze CAO is vastgelegd de generieke salariskostenstijging van 1% per 1 januari 2012 en een stijging van 1% per 1 april 2012. Deze stijgingen zijn al meegenomen in de begroting 2013. Voor de berekening van de salarissen 2014 wordt uitgegaan van de salarisoutput van februari 2013. Daar zijn de stijgingen van 2012 en 2013 reeds verwerkt.

Ten aanzien van 2013 en volgende jaren wordt uitgegaan van een stijging van de werkgeverslasten van 1,5%. De pensioenpremie is gestegen met 1,3% en daarvan komt 70% ten laste van de werkgevers. Op basis van de loonsom van € 7,8 miljoen betekent dit een te verwachten structurele last van $1,3\% \times 70\% \times € 7,8$ miljoen is afgerond € 71.000,00. Verder stijgt de premie van 7,1% naar 7,75 % voor van de inkomensafhankelijke ziektekostenbijdrage hetgeen een hogere last betekent van $0,65\% \times € 7,8$ miljoen is € 51.000,00.

Voor 2014 wordt uitgegaan van een salariskosten stijging van 0% omdat in het kader van de bezuinigingen door het rijk is afgesproken dat de salarissen voor de ambtenaren een jaar extra worden bevroren. Voor de komende jaren wordt in de meerjarenbegroting 2015-2017 uitgegaan van een stijging van jaarlijks van 1%. Als op basis van een afgesloten CAO toch sprake is van een hogere salariskostenstijging dan zal dat in de begroting 2014 met een stelpost worden geraamd.

Voor 2013 betekent dit een lastenverzwaring van afgerond € 122.000,00 en vanaf 2014 wordt dit verlaagd met € 78.000,00 naar € 44.000,00.

- **Prijzen**

Ten aanzien van de kosten voor overige goederen en diensten moeten we rekening houden met aantoonbare lastenstijgingen door wijziging van contracten, van gemeenschappelijke regelingen, van prijsstijgingen en dergelijke. Ieder jaar wordt bij de opstelling van de begroting uitgegaan van een stijging van de budgetten conform de ontwikkeling van het prijsindexcijfer. Voor contracten worden de daarin overeengekomen marges gehanteerd.

We stellen voor om daarvoor de prijsindex bruto binnenlands product (bbp) te hanteren. Gelet op het huidige peil van de prijsindex (maart 2013 1,75%) en de verwachting dat dit zal dalen, stellen we voor om in 2014 en volgende jaren uit te gaan van een percentage van 1,50%.

Prijsindex	2013	2014	2015	2016	2017
prijsindex nieuw	1,75%	1,50%	1,50%	1,50%	1,50%
prijsindex oud	1,75%	1,50%	1,50%	1,50%	1,50%
verschil	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%

- **Btw-compensatiefonds**

Op basis van het regeerakkoord zou het btw-compensatiefonds vanaf 2015 worden afgeschaft. Ook in 2014 zouden de gemeenten de btw in dit kader niet meer kunnen declareren. Dat betekent dat de ramingen in de begroting 2014 weer bruto geraamd moeten worden. Inmiddels is er een onderhandelingsakkoord afgesloten tussen het kabinet en de medeoverheden en daarin is besloten om het btw-compensatiefonds in stand te houden. Dat betekent dat er niets verandert met betrekking tot de systematiek van nettoramingen.

5.5 Rentepercentages

Bij de rentepercentages en limieten voor de begrotingsopstelling heeft de gemeente te maken met onder andere de bepalingen van de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido). De gemiddelde netto-vlottende schuld per kwartaal mag de kasgeldlimiet niet overschrijden. In het algemeen zal de gemeente tijdig overgaan tot het aantrekken van langlopende geldleningen ter consolidatie van vlottende schuld en ter financiering van nieuwe investeringen. Tot het bedrag van de kasgeldlimiet mag de gemeentelijke huishouding worden gefinancierd met kort geld. Dit kan in de vorm van bijvoorbeeld 'rood' staan bij de Bank Nederlandse Gemeenten via de rekening-courantfaciliteit en via het opnemen van daggeldleningen en kasgeldleningen of een mix daarvan.

Voor alle transacties die niet binnen de kasgeldlimiet kunnen worden gefinancierd wordt een kapitaalmarktpercentage berekend. Dit geldt voor:

- de bespaarde rente van alle reserves en voorzieningen;
- de rente over de geactiveerde boekwaarden van de grondexploitatiecomplexen en
- de rente over het financieringstekort, voor zover dat tekort de kasgeldlimiet overschrijdt;

Momenteel is er sprake van een redelijk laag rentepeil. Vanwege de economisch crisis en de recessie staat het rentepeil onder druk. Voor de bepaling van het rentepercentage voor het komende jaar wordt gekeken naar de huidige rentestand van de gemiddeld rente van een 25-jarige niet aflosbare rentevaste periode. Op dit moment wordt door de BNG daar een tarief voor gehanteerd van 3,25 %. De rentevisie van de BNG voorspelt dat de tarieven voor het lang geld vanaf het huidige niveau licht zullen oplopen. Zoals gebruikelijk hanteren we een voorzichtigheidsmarge.

Het rentepercentage in de begroting 2013 is in eerste instantie geraamd op 4,5% maar is later verlaagd naar 4,0%. Voor de grondexploitatie is dat percentage niet meer aangepast. Voor de begroting 2014 wordt voorgesteld een rekenrente te hanteren van 4,0% wat hetzelfde percentage is als dat van 2013. In de brief van de provincie van 24 april 2012 heeft de provincie opmerkingen gemaakt over de te hanteren rentepercentages. Daarin staat ondermeer dat een reëel door te berekenen rente aan de grondexploitatie in het algemeen wordt gesteld op 4%. Een hoger doorberekende percentage worden als reëel geaccepteerd als specifiek voor de grondexploitatie langlopende geldleningen zijn aangegaan. Voorgesteld wordt om voor de grondexploitatie in 2014 ook uit te gaan van een rekenrente van 4%.

Als daar eventueel aanleiding toe is kan dit percentage eind augustus/begin september bijgesteld worden en voor de financiële consequenties zal daarvoor een stelpost in de begroting opgenomen worden. Voor de grondexploitatie wordt het percentage niet meer gewijzigd omdat eind augustus de grexten in principe voor de begroting zijn afgewerkt.

In de tussentijdse bestuursrapportages zal zoals gebruikelijk het effect van de kapitaalmarktfluctuaties worden bezien op het budget van dat dienstjaar. In het begrotingsjaar 2014 dienen dan vervolgens de eventuele hogere rentelasten weer structureel te worden gedekt.

5.6 Gemeentelijke belastingen en heffingen

• OZB

De afgelopen jaren is de onroerend zaakbelasting steeds verhoogd. Dit vanwege enerzijds de inflatiecorrectie en anderzijds vanwege het besluit om de btw-component van de uitgaven voor riolering en afvalverwijdering die in de tarieven van het rioolrecht en de afvalstoffenheffing waren meegenomen, over te hevelen naar de opbrengst onroerende zaak belasting. Het volgende overzicht geeft u beeld van de stijgingen:

Jaar	Stijgingspercentage OZB
2010	8,1% (2,0% inflatiecorrectie, 2% extra als een van de maatregelen om de begroting sluitend te maken en 4,1% vanwege compensatie btw uit rioolrecht en afvalstoffenheffing); De stijging van de 4,1% was de laatste tranche overheveling btw component naar de ozb.
2011	1,1% (inflatiecorrectie);
2012	2,3% (inflatiecorrectie);
2013:	2,4% (inflatiecorrectie).

Vanaf 2011 is uitgegaan van alleen een stijging van de ozb als gevolg van het inflatiepercentage. Conform bestaand beleid wordt voor het begrotingsjaar 2014 het te verwachten prijsindexcijfer voor de gezinsconsumptie gehanteerd voor de periode 1 mei 2012 – 1 mei 2013.

• Overige belastingen en heffingen

Voor de afvalstoffenheffing en het rioolrecht gaan we uit van kostendekkende tarieven. Voor het rioolrecht en de afvalstoffenheffing wordt uitgegaan van de netto-kosten voor het product afval en riolering. De BTW-component van het rioolrecht en de afvalstoffenheffing wordt vanaf 2012 in 4 tranches opgenomen als kostencomponent en mag in de tarieven als kostenpost meegenomen worden. Dit betekent in 2014 dat 75% van de btw als kosten meegenomen worden in de berekening van de belastingopbrengsten en in 2015 dient de gehele btw component als kosten in de tariefberekening meegenomen te worden.

Uitgangspunt voor de rioolheffing zijn kostendekkende tarieven. Bij het raadsbesluit van 15 december 2009 is besloten om het college op te dragen om uitvoering te geven aan het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan Gemeente Goirle 2010-2014 en daartoe de rioolheffing kostendekkend te laten zijn. Dit resulteerde in een verhoging van de rioolheffing in 2010 met 12,5% op basis van het alternatieve kostendekkingsplan. De raad heeft deze stijging voor 2010 neerwaarts bijgesteld naar 10%.

Voorts heeft de gemeenteraad besloten in de jaren 2011 tot en met 2014 de rioolheffing te verhogen met 8,5% per jaar, jaarlijks definitief te bepalen op basis van de evaluatie en rapportage van het kostenverloop van het rioolbeheer in het voorafgaande jaar. In 2011 en 2012 is het tarief gestegen met 8,5%. Voor 2013 is beoordeeld of een stijging van 8,5% nodig is en dat is uiteindelijk niet nodig gebleken. Ook is in 2012 het besluit genomen om € 500.000,00 over te hevelen van de voorziening egalisatie tarieven afvalstoffenheffing naar de reserve egalisatie tarieven riolering en dat bedrag de komende jaren in te zetten om de tarieven minder te laten stijgen. Voor 2014 zal beoordeeld worden of een stijging van 8,5% nodig is.